

LO CATALANIS

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Carrer de Madoz, núm. 31 y 35
SABADELL

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Sabadell 2 rals al mes.
Fora 8 » trimestre.
Un número sol. 1 »
Anuncis á preus convencionals.

CALENDARI CATALÀ

DE PARET

PERA 1891

PUBLICAT PER LA IMPREMTA

LA CATALANA

Dormitori S. Francesch, 5—BARCELONA

Aquest important *Calendari de paret*, de gran tamany, además del Santoral, Efemérides y sortidas y postas de sol y lluna, conté una triada col·lecció de poesias dels Mestres en Gay Saber y dels mes celebrats poetes catalans.

També s'hi troban acudits y epigramas de bona lley, xaradas, gero-glífics, logrogrifos y endevinallas, pera entreteniment dels lectors.

No obstant los molts gastos que ocasionat la edició del *Calendari Català*, (790 planas) se posat á la venda al reduhit preu de

1 peseta á Barcelona y 1'25 á fora, cada block

Als corresponsals y agents que 'n demanin mes de deu exemplars se 'ls farà 'l descompte de 25 per 100.

Tenim una gran col·lecció de cartrons policromats y ab relleus daurats pera marchs dels calendaris, que vendrem als reduhits preus de 0'50, 0'75, 1'00, 1'25 y 1'50 pessetas cada un.

Los encàrrechs al engrós se deuen dirigir-se á *Jaume Puigventós*,

Dormitori S. Francesch, 5, Barcelona.—IMPREMTA LA CATALANA.

NOTA.—No se servirà cap encàrrech que no vagi acompanyat del seu corresponent import, á no ser que 's fassi per conducte de alguna coneguda casa de Barcelona.

En Sabadell, de venda en casa don Llorens Lladó Centre de Suscripcions y en la impremta de d'aquest periódich, Joan Comas, al preu de 1 PEsSETA cada blok.

EN INTERES DE SABADELL

V

Insisteixo en la necessitat que tenim á Sabadell de procurarnos un bon caudal d' ayguas, puig segons opinió d' autorisadas eminencias en medicina no cab haverhi molta higiene ahont no hi ha ayguas puras y en abundancia. Per consegüent no tenintne, com no 'n te Sabadell ni sisquera pera las més propias necessitats de la vida, queda ab un deute sagrat segons las prescripcions dels homes dedicats á la paternal y may proa recompensada ciencia de curar als malalts; deute sagrat, repeteixo, porque es una obligació lo facilitar al metje quants medis sían possibles pera fer més soportable son trevall fatigós y de qual bon éxit depen en la major part dels cassos sa reputació facultativa. Jo crech verament que, dat los ayres que respirém y 'l clima templat de que disfrutém, fins en los mesos de més rigurós hivern, ab una mica més de bona voluntat de part de nostres Ajuntaments y ab una mica més d' amor al próxim de part dels propietaris que construhei-xen ó fan construhir casas pera que las habitin obrers ó humils menestrels, l' estat sanitari de Sabadell hi guanyaria un cent per cent y fora nostra ciutat una de las poblacions menos aprensivas y més confiadas en lo bon éxit de las prescripcions dels metjes; y aquestos, segurs de que la malaltía ó malalties de sos respectius malalts no tenen agents estranys que las propaguin ni agravin en lo més mínim, sino que obe-heixen pura y simplement als gastats organismes del individu, ó á una alteració passatgera produhida per un excés de fatiga ó descuyt en lo régimen d' alimentació ó be per falta de descans; coneguda, com co-neixen tots los metjes de Sabadell, la naturalesa y regla de vida de sos clients, poch trevall los hi costaria fer desapareixer qualsevol malaltía exenta de carácter imprevist y contagiós. Y aixís tots hi guanyariam: ells, porque no tindrian que firmar contra son gust tants certificats de defunció, y nosaltres porque veuriam al nostre costat y per espay de molts anys á sers estimadíssims que son la felicitat de nostras families.

*
* *

Dit aixó, cal deixar aquest ordre de consideracions de nota trista y de reivindicació á la classe, pera parlar del mateix assumpto de las ayguas en lo que tenen de relació agradable en la expansiva vida social.

Diuhem molts, millor dit, dihém tots los sabadellenchs, que viurer á Sabadell val tant com estar en contínua reclusió; puig richs y pobres, pobres y richs (no 's digui que faig preferencias de classe) tots se queixan de lo mateix. Després de sis dias de continuat trevall, tant

si fa calor com si fa fret, no tenim altre distracció que l' anar del treball á casa y de casa al caf , ls que acostuman anarhi, que no son tots. N' hi ha molts, la majoria, que solzament hi van los dissaptes y diumenges, altres no hi van may. Y no cal buscar   Sabadell altra distracció, encare que de tant en tant fassin funció en aquest   en l' altre teatre; puig si en la majoria d' aquestos las companyias l ricas   dramáticas son de rebuitj las m s de las vegadas, no ho son menys algunas de las obras que representan. Lo element jove 's distreu encare un xich tenint com te obertas las portas de las salas de ball (que son moltas). Per  las personas de reflexió y que han passat ja 'ls felisos temps de somnis afalagadors y somrients, no saben pas en que passar lo temps y distreuers de las caborias de sas setmanals ocupacions. Sabadell no te passeigs, ni jardins, ni parques, ni museus, ni bibliotecas públicas, ni... res. Ab tan bons alicients no cal dir que viurer   Sabadell es una delicia.

Alguns pretenen justificar tal abandono y desconsideració envers los forasters y los vehins de Sabadell en lo car cter essencial ssim industrial de la mateixa. No cal major atreviment, ni anomalia major. Puig segons aquestos sols deuen recrearse y disfrutar de la vida los que no trevallen, los que per viurer de sas rentas no tenen altre ocupació que la de menjar be y passejar de sol   sol.

Jo entench que las poblacions industrials com Sabadell son las que m s necessitan tenir passeigs, jardins y sitis de recreo y esbarjo en abundancia; puig condemnats amos y trevalladors per espay de sis dias seguits   respirar la caldejada atm sfera del calor asfixiant del vapor, reclosos en mitj de quatre parets untadas d' oli y de la grassa del sab  econòmic y d' altres materias que deuen aplicarse   la confecció y neteija de nostres productes, res més natural y ll gic que la renovació peri dica   setmanal d' ayres y quefers, si vol m mantindre ab tota sa virilitat las benefactoras energias dels que més directament contribuexen al desenrotllo y prosperitat de la industria patria.

E. DIUMAR  Y GRAN .

LA VETLLADA INAUGURAL DE LA LLIGA DE CATALUNYA.

Lo dissapte dia 22 comens  las tascas del present curs ab sa sessió inaugural la *Lliga de Catalunya*. Molt avans de l' hora senyalada pera comensar l' acte, ja estavan plens sos salons d' una numerosa concurrència, entre la que hi havia representants de lo *Foment del Treball Nacional*, *La Catalanista d' Excursions Cientificas*, *La Lliga Regional de Manresa* y altres.

A dos quarts de deu obri la sessió lo senyor vis-president don Josep Maria Valls y Vicens, y tot seguit lo senyor secretari sortint, don Manel

Folguera, llegí la Memòria dels treballs portats a cap per la *Lliga* durant l'any que acaba de transcórrer.

Lo senyor Valls y Vicens llegí a continuació lo discurs presidencial, en lo que comensà dirigint un carinyós saludo de respecte y simpatia al digne president de la *Lliga* don Francisco Romani y Puigdemolas de qui digué que l'estat delicat de sa salut no li ha permés dirigir desde aquell sitial sa competent y autorisada paraula.

Lo senyor Valls entrà de plé en lo tema del discurs comensant per definir la patria tal com l'entenian nostres passats ab sas creencias, sa honradés, son amor al treball y á tot lo que podia ferlos grants y lliures. Després la compará ab la patria dels catalans d'avuy y digué que per los que encara sentin en sas venas la sanch dels mártirs de Barcelona de 1714; per los que fassin del amor á la patria una religió tan pura com la que 'ns acosta á Deu; per aquets no hi ha patria; perque no pot ser nostra patria aquest conjunt artificial creat per los centralistas, y per desgracia defensat per alguns catalans descendents del comte de Santa Coloma. Y lo que passa ab los catalans no infeccionats de castellanisme, passa també ab los nacionalistas de Galicia, ab los fueristas de Biscaya, ab los regionalistas aragonesos, etz., etz., pregunteulos si tenen patria, y vos contestarán que no; puig no tenirne es haver de sufrir la imposició d'un idioma que no es lo nostre ni de cap dels fills ó naturals d'aquestas regions; que se regatejin nostras lleys las quinas están á mercé de qual-sevol Alonso Martinez que vulga ferlas desapareixer. Sols tenim patria, digué, per pagar y recorrer y per donar nostra sanch ó la de nostres fills pera formar part de *los invencibles tercios castellanos*.

Després indicá 'l senyor Valls la tasca que tenia senyalada la *Lliga de Catalunya* pera arribar á las reivindicacions que espera nostra patria; la necessitat que te lo catalanisme de fondrer la indiferencia y apatia que mata tota esperansa de regeneració en lo cor de nostre poble, lo quin enlluernat per las utopias d'un esbogerrat socialisme, se ha fet solidari ab las *huelgas* de la jornada de *vuit horas*, tirant aixís á terra son honrat lema de salut y feyna.

Acabá lo senyor Valls, dient, no cal precipitar los aconteixements, mes si preparar-se pera aprofitar los que s'acostan á passos de gegant; al efecte no transigim may ab lo intransigible sens abdicar tampoch de cap de nostres principis; no pactém ab nostres enemichs; ajudemlos á caurer, que ho farán dins un temps més ó menos breu, y allavors nostra patria tornarà á ser com diu l' inolvidable Briz en sa obra póstuma:

Sobrantli pit, grants regnes conqueria,
y sobrerá de gloria, 'n regalava.

Tal fou, lleugerament extractat, lo discurs del senyor Valls.

D. Felip de Hita Morros llegí son discurs de gracias en lo que després d'enaltir la patria recordá que la *Lliga* no es una associació com moltas politicas en que sos socis sols buscan son lucro personal y per lo tant, cal que tots sos socis estigan ben units y amatents, pera defensar en qualsevol cas tots los interessos de nostra mare patria; doná una abraçada de germanó á tots los que havian honrat la *Lliga* ab sa presencia en prova d'afecte y senyal d'ánimo per l'avenir.

Tant la Memòria del senyor Folguera com los discursos del senyor Valls é Hita foren calurosament aplaudits.

TEATRE CATALÀ

LA BOJA.—Drama en tres actes de don Angel Guimerà

II

Heus aquí, en resúm, l'argument de *La Boja*. Per allunyar-se del mon viu *germà Albert* en una cova solitaria, duhent á tot hora aferrat á sa memoria lo recort d' un crim que cometé mogut per l' amor: havia mort á un germà seu y á sa estimada (la de Albert) un dia que 'ls trobá en brassos l' un del altre. Aixís vivia lo penitent sense cap mes companyia que sos tristos recorts, quan se descobrí una rica mina de carbó al peu mateix de la cova, y un cop esplotada va convertir-se aquell lloch solitari en un bullidor de gent. Entre 'ls miners veu un dia *germà Albert* á la *Joana*, una dona que va ab ells; en ella reconeix un fondo excelent en mitj de sas costums grosseras; mogut per la caritat voldria salvarla; mes sense adonar-sen troba convertit en amor son intent caritatiu. També la *Joana* (ó sia la boja) comensa á sentir per *germà Albert* una inclinació ben diferente del tracte brutal que 'ls miners li disputan; aixó la converteix d' alegre ó boja en trista y decandida, mes trobant impossible conseguir la expansió de un sentiment que 'l mateix hermita rebutja per contrariarho sos vots, y amenassada per en *Damià*, un dels miners, s' esforça pera retornar á sa alegria y despreocupació acostumadas. La passió l' havia corprés massa perquè no esclatés de nou ab mes forza en lo cor de la boja. Viu ab en *Damià* que deplora son desdeny y desitja casarse ab ella; lo miner aborreix á *germà Albert* y maquina la seva mort. Entra aquest á la barraca per obligar á la *Joana* á casarse ab en *Damià* á fi de no escandalisar al poble ab aquella unió no consagrada, y en lo moment en que dominant sa passió ardenta logra dir á la boja l' objecte desinteressat de sa vinguda, entra en *Damià* y lo fereix mortalment; en la agonía explica *germà Albert* á son assesi, son amor y 'l sacrifici qu' estava realisant en benefici seu; després mor; *Damià* se confessa autor del assassinat y s' entrega als guardias; la boja cau desmayada al costat del cadavre de *germà Albert*. Tenen ademes papers secundaris en aquesta acció lo rector y son nevot (un metje).

Ressalta, donchs, en mitj del qüadro, l' amor apassionat, pero impossible, entre *germà Albert* y la boja. *Germà Albert* guardava latent tot lo foch passional del altre desgraciat amor que li feu cometre 'l doble crim; la continua evocació extática de tant plorat recort, la passada soletat en que visqué algun temps y la actual companyia, per ell repulsiva, dels miners, ha engendrat dintre seu una fonda melangia. Aborreix coralment als homes *¡la humanitat, quin monstre!* diu en una escena) mes aixó no impideix que s' encengui de sobte en son pit, ja anyoradis de la passió amorosa, un afecte ardorós per aquella dona d' ánima tan bella estotjada en un cos corromput. La manifestació d' aquest sobtat amor resulta confosa. L' espectador creu senzillament caritatiu l' interés que l' hermita demostra per la boja y d' un plegat sent de boca d' ell mateix, de *germà Albert*, qu' es amor. Ja sabem que las tempestats del esperit y las de la carn se congrian en un moment y cahuen flagelladoras sobre l' home desprevingut; mes deu tenir-se en conte al presentarlas á la escena que no cayguin

à la impensada sense antecedents prou lògichs que las justifiquin; l'art, precisament consisteix en vencer las dificultats, de modo que semblin vensudas natural ó gratuïtament; mideixis avans de presentarlas lo poder de la emoció, reconeixent lo mes amagats replechs de l'ànima ab la segura mirada del psicolech, y aixís resultarà mes grandiosa y genial, y menos fantàstica, la passió que neix sobtadament com la de *germà Albert* y *la boja*. Es l'únic reparo que oposém à la obra, y d'ell nos sentim ja descarregats pera parlar de sas grans bellesas.

¡Quanta veritat en las primeras escenas del drama! Aquells enmascarats miners parlan y 's mouhen com en la realitat, presentant un quadre comparable en un tot als mellors de Bret-Harte. No son repulsivas ni desagradables aquellas conversas saturadas d'encantadora y plástica veritat, com han indicat alguns crítics; recordin los que aixó han escrit lo que diu Boileau als que fan escarafalls de aquestas bellesas:

Il n'est point de serpent ni de monstre odieux
qui, par l'art imité, ne puisse plaire aux yeux.

L'acte primer de *La Boja*, en que domina aquesta nota de plasticisme pot servir de modeló, y com á tal lo recomaném, á tots los autors dramàtics catalans.

Entre tots los miners se destaca en primera fila lo tipó de *Damià*; lo mes ben entés y acabat de la obra; sobre tot la escena en que amenassa á la *Joana* si no torna ab ell, abandonant son afecte per l'hermitá, resulta de primera forsa; cal véurela pera fersen cárrech.

La boja, barreja de tendresa y salvatjisme, d'ignocència y corrupció, es la figura ahont més se demostra la potencia imaginativa d'en Guimerà. Es orfe, s'ha criat entre las bestias y no 's dona conte de sos sentiments racionals fins que coneix á *germà Albert*; mes aquest li remou ab sas preguntas tot un passat de sentiments amagats y no compresos, pel tracte ab los embrutits miners, y per aixó sent simpatia per ell; lo veu débil, sensible, fantasiós d'afectes que també ella sent y reconeix en ell á un home diferent d'aquells altres que *guarda* després d'haver guardat garrins y vacas, convensuda de que ha anat á menos. Se topa son afecte ab lo de *germà Albea* y allavors se desenrotllan escenas grandiosas á que ja 'ns te acostumat l'autor de *Mar y cel*.

Dirém molt poch de la forma ab que l'autor fa parlar á tots sos personatjes: lo trobém ajustat á cada un d'ells y á la acció en conjunt.

De la execució pot estarne satisfet l'autor. La senyora Mena en lo paper de *Joana* 'ns recordá en alguns trossos á las grans artistas que ja comensavam á anyorar. Lo senyor Tutau inmillorable en son paper de *Damià*; lo senyor Bonaplata cada dia comprén més lo seu de *germà Albert*; los demés no desdiuhen.

E. MOLINÉ Y BRASÉS.

LO COMTE DE PALLARS

Drama en tres actes y en vers per don Joan Maluquer

En aquest articlet, com en los que vaig dedicar á la comedia *Sogra y Nora*, no 'm proposo fer un detingut estudi de la producció, y sí solsament

exteriorisarhi las impressions en mí produhidas per ella 'l dia de son estreno.

En aquest concepte, l' articlel ve un xich tardá, es cert; mes la culpa la 'n te la esculpulosa delicadesa del estimat Director d' eix setmanari, qui, coneixent mas impressions y sapiguent que la obra havia de tenir també 'l seu estreno á Sabadell, va pregarme que diferís la publicació d' aquestas ratllas, per deixar que isqués lo més expontani possible 'l judici que 'l públich sabadellench havia de fer del drama *Lo Comte de Pallars*.

Ara, ja aixó succehit, puch ab entera imparcialitat y sense escrúpols, exposar la meva pobreta opinió.

¿A quín estil dramátich pertany lo drama? Me faig aquesta pregunta per procedir á sa classificació y no per deduhirne cap mérit ni per ferne cap retret, puig es per mí ben admés, ab tot y 'ls meus entussiasmes de jove, que, si be es cert que hi han estils y tendencias especialment propis d' una época, en qualsevol d' ells brilla ab la mateixa resplandor la bellesa, quan lo seny del artista ha sapigut aconseguirla. Tornemhi, donchs, ¿a quín estil pertany *Lo Comte de Pallars*? N' hi ha que han dit que era un drama romántich; altres, judicant pel titol y 'ls noms d' alguns personatjes, han apuntat que es histórich, y uns tercers aficionats á descompartir barallas han suposat que era romántich-histórich.

Lo tenen aquells per romántich, perque hi han vist aquell enredo del noble castellá que, per haver mirat poch bé 'ls papers mullats que duya la noya, se troba casat ab la filla de sos adulterins amors ab una vassalla casada, y del *cantayre* que ab son poétich ofici disfressa 'l pelegrinatge que anys há va fent per topar ab un noble castellá que va omplirli 'l nom d' afront, donant á sa muller una filla á qui 'l pobre cantayre no pot donar eix nom dolcíssim. Acabant aquest embull, com es de suposar per la sola lectura d' aquesta lleugeríssima noticia, ab que 'l noble á qui cerca 'l cantayre es lo Comte de Pallars, y la filla del adulteri la mateixa esposa del Comte. Ab aixó 'l cantayre enfonza la daga al Comte, la esposa del Comte moribond li crida *¡pare!* y, ab aquesta noticia, 'l Comte se 'n va al altre mon, y l' espectador, que ha tingut la necessaria paciència, cap al carrer.

Aixó, com comprén qualsevol sens ésser gayre fort en literatura, será tot lo que 's vulga menys romántich, poguent solsament mereixer tal calificació als pobrets aficionats á lecturas mal pahidas que 's creuhen que 'l romanticisme mes consisteix en menas de fets y en accions de certa época que en una especial concepció de la idea estética y en lo *modo* característich dels sentiments que la realisan.

En cambi tampoch es histórich. Cert que s' hi mouhen las figuras dels comtes de Pallars y de Tolosa (encar que la del últim no s' hi mou gens, sino que li mouhen), y es cert que 's parla de fets y territoris que ocupan las més hermosas planas de la historia de Catalunya, pero, ab dolor, un veu que tot alló no es més que una novela befadora de nostras capdalts grandesas.

Que tampoch pertany *Lo Comte de Pallars* á cap dels estils moderns, es en va dirho. Donchs ¿quina mena de drama es *Lo Comte de Pallars*? A nostre entendre correspon al encasillat de las ignocentadas, com los dramas pensats y desenrotllats per un cap jovencel que no coneix encara de las ideas sino la esclofia, y que de la vida escénica no 'n veu sino pam-pallugas. A algú que coneix l' autor hem sentit dir que, en efecte, era

Lo Comte de Pallars una producció de sa primera volada. Si això fos cert, nos planyeriam de que l' autor, en edat de més seny, hagi consentit que aquest drama 's representés, pero 'ns aconsolaria la esperansa de veurer pròximament alguna cosa del mateix autor digna de sa edat actual.

Arribats ja á la classificació de la obra, caldria ara examinarne l' argument y esbrinar las condicions de son desenrotllo; mes donats los termes de la conclusió á que l' anterior exámen nos ha conduhit, está clar que aquets extrems son sobrerers. Pero encar que aixís no fos, no exposaria l' argument, perque 'm faria escrupul convertirme en escampador de bófias, sobre tot anant encaminadas á enllorar lo prestigi d' una nissaga tant gloriosa com la dels comtes de Pallars.

Ara 'm dirá, pot-ser, algun lector de mal tórceer:—Ja 's veu que 'l drama está molt malament de concepció, mes alguna cosa de bó deu tenir quant s' ha representat á Barcelona y á Sabadell, ab escarafalls de tota la prempsa no fusionista, es veritat, però essent en abduas poblacions aplaudida la obra y festejat son autor. ¿Es que hi ha enginy en la execució? es que está escrita ab versos molt bons? es que hi brillan grants pensaments?—

No hi ha enginy d' execució, ans al contrari, una inexperiencia de la escena assombrosa. No está escrit ab versos molt bons, porque casi tots son dolents. No hi brillan pensaments grandiosos, sino que está 'l drama entatxonat de vulgarismis mal disfressats ab la majestat del vers heroich. Y donchs ¿perqué fou aplaudit lo día de son estreno á Barcelona y á Sabadell?

De Sabadell, com no hi era no 'n puch parlar; ara en quant á Barcelona heus aquí un retall que trech d' un popularíssim periódich:

«Per lo indicat, lo menos iletst coneixerá la vitola d' aquesta producció infantil. Aixís y tot va ser aplaudida un sens fi de vegadas, eridat son autor á la escena al final dels actes, alcansant una ovació que en certa manera y baix cert punt de vista casi pot compararse á la dispensada al senyor Sagasta.»

Com aquestas ratllas son escrites per un dels principals possibilistas, primers bombos y platets de totas las xarangas fusionistas, ab ellas tens, estimat lector, una explicació, vinguda de la mellor font, que 't donará compte al mateix temps del perquè del éxit del drama *Lo Comte de Pallars*, y del triomf del primer galan de la companyia fusionista. No oblidant que la ovació á en Sagasta fou, com volen indicar las ratllas copiadass, mes que altra cosa un acte de rébequeria perquè mana 'l Monstre, jo pregunto ¿perqué picarian de peus los de la ovació al drama *Lo Comte de Pallars*? La resposta la daria tal vègada 'l Director de *La Esquella de la Torratxa*, que escrigué las paraulas transcritas.

UN DEL GALLINER.

AVERGONYIDA

De bon matí quan lo rey astre
llansa sos raígs color de foch,
á l' hora aquella en que l' alosa
saluda ab cants al novell jorn,
jo t' he cercat, oh ma estimada,
jo t' he cercat per dins del bosch.

Y t' he trobat enmirallante
 en los crestalls d' aquella font,
 quan al sentir las mevas passas
 has aixecat ton caparró.
 Y al contemplar que jo 't mirava
 ta fas s' ha encesa de rubor
 mostrant vermellas tas galtonas
 com cireretas de pastor.
 No hi tornis més, la vida meva,
 no hi tornis més propet la font,
 no vulgas fer marcir d' enveja
 á l' aucellada y á las flors.
 Los teus ullets com duas moras
 fixa en los meus, espills del cor,
 y allí hi veurás ta bella imatge
 que no se 'n mou de nit y jorn.
 No hi tornis més la vida meva
 dins del bosch.

BONAVENTURA BASSEGODA.

Per tractarse d' un il·lustrat fill de Catalunya que desde mes enllá del mar, se recorda de sa Pàtria y aspira á gloriificar son nom, reproduhim en nostras planas lo següent article de *La Il·lustració Catalana*, ab qual esperit d' elogi estém complertament conformes.

Diu aixís:

EXCM. SR. D. JOSEPH GENER Y BOTET

Res plau tant com tenir ocasió d' ocupar-se dels distingits patricis qu' honran á Catalunya mes enllá dels confins del Principat, com ho fá 'l senyor Gener y Botet.

Fill d' humill familia del Arbós—ahont nasqué en 30 de novembre de 1831—puig son pare fôu constructor de carros en aquella heróica vila, ben prest hagué de compendre l' honrat menestral que eran estrets los horizons limitats del poble pera qui desitjava desplegar un vol d' áliga per mes amplex espays; y donant alas al geni empenedor del jove, deixá que 's dirigís á Cuba, ahont desembarcá lo any 1844.

Al costat de un oncle, establert á Pinar del Rio, trobá calor y acullida, ensemps que guia y exemple en los primers passos de sa carrera mercantil, que continuá després sol, de dependent de comers á la Habana fins á l' any 1851, que torná á Vuelta Abajo, ahont, ja expert y entregat á la febre dels negocis, desenrotllá sa activitat ab la fortuna ab que la sort premia 'ls fruyts de la inteligencia y las suors del treball.

En 1865 aixecá 'l superb monument—que be mereix aquest nom la fàbrica de tabacos «La Excepción»—qu' es orgull de la industria cubana, essent sos productes universalment coneguts per la rica fulla de las celebradas vegas del Hoyo de Monterrey, del terme de San Juan y Martinez. En la Exposició Universal de Barcelona obtingué 'l premi extraordinari del gran diploma d' honor y Medalla d' or de primera classe, y poch després, en la de Bélgica, igual distinció, com havia merescut á París, á Filadelfia y en las duas Exposicions de Matanzas.

Aquestos son los premis y honors que mes estima don Joseph Gener, com guanyats en la honrosa lluyta del treball; mentres no fá cap ostenta-

ció de las condecoracions personals, essent tan notables y merescudas, puig te la creu blanca del Mérit militar creada pera 'ls voluntaris de Cuba en 1872, y la creu del Mérit militar de primera y segona classe; s' ha vist declarat duas voltas benemerit de la pàtria, y meresqué un vot de gracias del Senat; obtingué en 1882 la medalla de Costancia, y es cavaller gran creu y comendador de la Real Ordre americana d' Isabel la Católica, comendador de la militar del Cristo de Portugal y membre de la Societat Geogràfica de Lisboa, de molta estimació en la vehina nació y presidida per S. M. 'l Rey.

Home de clarissim enteniment, de gran sentit pràctic, d' esperit recte, de voluntat d' acer, té tot lo tremp del caràcter català, y be l' ha mostrat en sa lluyta constant ab l' adversitat, que jamay ha pogut doblegar sa energia, manifestada en la constancia de son treball y la fermesa de sas conviccions.

Solicitats son esperit d' empresa y son talent per moltíssimas corporacions, en totas ha deixat lo recort y 'l sagell de sa personalitat respectable. Conseller del Banch Espanyol, durant vuyt anys; fundador y membre de la Directiva del Casino Espanyol, aqueix Centre que tant há treballat y combatut per l' obra de la integritat nacional; cridat per lo general Jovellar á la Junta de la Deuda, llavoras creada, arreu ha ofert lo concurs de sas forsas intellectuals. President varias vegadas de la Societat de Beneficencia de naturals de Catalunya y president de la Comissió executiva de la Ermita de Montserrat, son incontables los sacrificis y donatius de sa caritat.

L' obra de la Ermita, que ha de honrar la memoria de Catalunya á Cuba, es l' obra de don Joseph Gener, y si encara no está felisment acabada, admira veure la constancia ab que 's va aixecant eix temple dedicat á la gloria de la Verge, de l' art cristià y de la pàtria, lluytant ab tota mena de dificultats—l' apatia dels uns, la mesquinesa de pensament dels altres, l' irreligiosa indiferencia dels demés—que á qualsevol desanimarian, menys al mantenedor de la patriòtica idea, que no sent apagar-se en son cor, plé de fé y de grandesa, lo sacre foch que l' anima y aixeca á esferas inmaterials, no somniadas ni compresas per los que no creuhen ni senten com ell sab creure y sentir.

Sas virtuts cívicas no son menys reconegudas. Sempre dels primers en quant se tracta dels interessos nacionals á Cuba, no ha escatimat sacrificis ni abnegació en aras de la pàtria: en 1875 sortí á campanya com capità de la sexta companyia del sisé batalló de Voluntaris, y are n' es tinent coronel, de 1876 ensá.

Atleta del treball, jamay s' ha doblegat per la fadiga, ni sab cercar lo descans, com no sia pera trobar novas forsas ab que recomensar la diaria tasca. Y ni 'ls desenganys lo detenen, ni las contrarietas l' espantan, ni 'l fan recular las ingratituts que, semblant beneficis, son la cullita en lo camp de las passions humanas; puig la integritat de los principis y 'l poder de sa voluntat fan de son caràcter lo roure secular que, fortament arrelat á la roca, resisteix, sens vinclarse, las ratxas del temporal.

En la actualitat es president de la Junta directiva de la Refineria de sucre de Cárdenas, de la *Empresa de Fomento y Navegación del Sur*, de la secció de Industria de la Cámara de Comers y vocal de sa Directiva.

En totas exas Corporacions brillan sas facultats caracteristicas: la claretat de concepció ab que domina las qüestions, lo cop d' ull en las

empreses, la independència de criteri, la originalitat del pensament, la forta lògica de raonament, son bona prova del talent natural de don Joseph Gener, qu'admiran quants d'aprop lo tractan. Si conrehués l'art d'escriurer, seria un hàbil estilista, puig pochs manejan la ploma ab tanta facilitat; com pochs enraonan y discutexen ab tanta serenitat de judici y claretat d'exposició.

En ell parla 'l cor, y per axó es la paraula oportuna y persuassiva, filla de la inspiració, y aixís ho expresava *El Diario de la Marina* de primer de janer de 1887, donant compte de l'audiència concedida per S. M. la Reyna Regent á nostre compatriç, quant interessant son cor de reyna y mare pera l'obra de Montserrat, lograva enternirla ab aquestas senzilles paraulas: «Senyora: los catalans de Cuba volém passar al Fill de V. M. sota 'l mantell de la Verge de Montserrat, pera que ab sa celestial protecció logrém veure 'l en lo lloch que la Providencia li té destinat.»

La vila d'Arbós, ahont periódicament va á descansar de sos treballs, axecanthi un verdader y somptuós palau hont s'alsava abans la modesta casa payral, deu á don Joseph Gener senyalats beneficis, y un d'ells es recordat en la inscripció qu'en llosa de marbre senyala la parroquia de Sant Juliá, y que diu aixís: «El presbiterio y pavimento tan magníficos de este suntuoso templo, se deben á la propiedad de don José Gener y Botet, digno modelo de caballerosidad y amor patrio. El Señor se digne recompensarle con munificencia tan bella obra. El Reverendo Cura Párroco y demás Junta de Obra de esta Iglesia, vivamente agradecidos, dedican esta lápida, en perpétua memoria á tan ilustre arbosense.»

Un detall per acabar, y que retrata á nostre biografiat.

Al peu de la senyorial casa d'Arbós arrela una vella figuera qu'en Gener, constructor de carros, en companyia de son fill, avuy opulent capitalista, cuydava cavant la terra y plantant á l'entorn las verdures del petit hort que voltava la modesta caseta. ¡Si n'han passat d'anys des llavors y n'ha donat de voltas la roda de la fortuna! Però don Joseph Gener, al anar tots los estius á l'Arbós á passar, com diu ell, *sas vacaciones*, sent batre son cor y cspurnejar en sos ulls una llágrima, quan un mon de recorts liunyans, com lo jorn de la infantesa, desperta en son cervell, á la vista de la figuera, que simbolisa, dreta y ombrosa, l'enclumbrament del fill del treball qu'ab sas brancas dona avuy també ombra benfactora al poble y á la casa de sa naxensa.

Don Joseph Gener recorda ab noble orgull la modesta casa qu'ombra já la figuera, y mana cuydarla en memoria de sos pares, que trobaren allá terra consagrada á llurs despulas, avuy veneradas pe 'l fill y los nets.

A. Z.

NOVAS

La temperatura ha refrescat d'una manera considerable. Lo passat dijous caygueren alguns borrallons de neu en nostre ciutat essent la nevada ab regular abundancia en las montanyas del voltants, que aparagueren lo divendres cubertas de neu.

En los dias 7 y 8 del prop-vinent Deseembre se celebrará en aquesta ciutat la tan re-

nombrada fira d' hivern. Si 'l temps continua fret com aquestos darrers dias, es d' esperar que las tranzaccions serán d' importancia.

Segóns llegim en los periódichs de la capital, definitivament lo dia 8 arribarán á Barcelona los senyors Salmeron, Azcárate, Cervera, Palanca, Pedregal y altres personas caracterisadas del partit Centre Republicá.

Recomanem als seus *correligionarios* que comensin á medicarse ab l' herba de *sentit comú* que pera evitar *ocacions denigrants* produheix efectes milagrosos.

Durant los dias de la fira, las personas que ho desitjin podran visitar, com es costum de tots los anys, l' Hospital y Casa de Caritat.

Demá, dilluns, en la parroquial iglesia de Sant Feliu, lo Gremi de constructors y manyans celebrarà la festa de son patró Sant Eloy ab solemnes Oficis fent lo panegírich del Sant. l' orador sagrat don Joan Vilá, de las Escolas Pias.

Dias endarrera los coneguts fabricants senyors Escubós foren víctimas d' un atentat vandálich, per qual motiu entre dits senyors y 'ls trevalladors de la fàbrica que posseïxen en Mataro, han mediat los següents telégramas:

"Trevalladors fàbrica protestan indignats vil atentat petardo ahir; reiteran adhesió y carinyo dignes patrons y manifestan estar contents y satisfets comportament vostés., Los senyors Escubós contestaren en aquestos termes als obrers: "Agrahim en l' ànima la protesta de nostres honrats obrers, de quals bons sentiments no hem duptat may. Enviem á tots la expressió de nostre més viu regoneixement, y tinguin la seguretat de que may olvidaréu aquesta prova de carinyo y adhesió.,"

Nosaltres aplaudim de veras lo bon sentit dels trevalladors y felicitém als senyors Escubós per haver sortit en bé de tan criminal atentat.

Durant los dias 29 y 30 del actual y 1.er de Desembre, estará exposada en los baixos de la casa de la ciutat la llista ultimada de electors corresponent á aquest districte municipal, remesa per la Junta Provincial del Cens.

A causa de la aglomeració d' originals, nos veyem avuy en lo cas de suprimir la *Secció Política*, á fi de no entretenir per mes temps los trevalls que tenim en cartera.

En la sessió que baix la presidencia del M. I. senyor Alcalde D. Joan Masagué y Vilarrubias celebrá lo Excm. Ajuntament lo dia 19 del corrent, ab asistencia dels Concejals senyor Cirera, Brujas (M) Vilarrubias, Vidal, Sampere, Cruz, Duch, Casanovas, Claret, Carol, Selvas y Vivé se prengueren los següents acorts:

- I. Aprovar l' acta de la sessió anterior.
- II. Restablir desde 1.er de Juliol del any próxim una escola d' adults á càrrech del mestre de la Superior don Francesch Pujadas.
- III. Rellevar á D. Pere Nogués del pago dels drets de permís pera construhir 'en la plassa de Manresa á cambi de la parcela que ha degut deixar á la via pública en lo carrer de las Balsas.
- IV. Concedir permís pera construhir obras á D. Pere Manich y á D.ª Rosa Carné.
- V. Aprobar varis comptes particulars d' import junts 2.462 pessetas.
- VI. Quedar enterat del moviment de caudals ocorreguts desde 'l 13 al 19 del corrent.
- VII. Passar á las respectivas Comissions pera son informe las sollicituts presentadas á la Secretaria.

Lo passat divendres morí en aquesta ciutat donya Catarina Ribera, germana de nostre company de causa l' ex-secretari del "Centre Catalá,, de Sabadell, don Fermí Ribera. (A. C. S.)

Acompanyem al nostre bon amic y demes familia en l'immens dolor qu' experimentan per pèrdua tan sensible.

La major part de fincas de la provincia de Málaga, estan embargadas per no poder pagar las crescudas contribucions sos respectius amos.

Endevant las atxas.

Ahir, á dos cuarts de deu del vespre, en los salons de la "Lliga de Catalunya,, lo "Centre Escolar Catalanista,, celebrá la sessió inaugural del present curs.

En lo número pròxim nos ocuparem detingudament de dit acte, que revestí molta importancia pera la causa de la Patria.

L' "Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro,, davant las queixas d' alguns propietaris per los abusos que 's cometen en varias poblacions en los repartos de consums, fins al punt de que en alguns cassos las cuotas senyaladas per líquits importan tant com lo valor del vi de la cullita, ha elevat al Excm. senyor ministre d' Hisenda una sollicitut manifestantli la arbitrariedad que regna en aquesta materia, fins en las mateixas esferas administrativas, é interesantlo pera que hi posi prompte y eficás correctiu.

Es d' aplaudir la patriótica conducta del "Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro,,.

Está acabantse d' estampar lo segon tomo del *Infant Jesús*, colecció de idilis de Mossen Jascinto Verdaguer, del que avants de posarse á la venda, se 'n donará probablement una lectura pública en los salons de la "Lliga de Catalunya,,.

Esperem ab ansia aquesta nova producció del inspirat autor de *L' Atlántida*.

Lo passat dimecres, tingué lloch en lo local de la *Associació Catalanista d' Excursions Científicas* de Barcelona, la sessió pública en commemoració del 14 aniversari de sa fundació, dedicada en honor del cronista En Ramon Muntaner, considerat com excursionista.

Lo senyor President don Francesch Ubach y Vinyeta, obrí la sessió dirigint al número auditori que assistí á la vetllada oportunitissimas paraulas, fent ressaltar la importancia del acte que 's celebrava, proseguint immediatament á descobrir la lápida de marbre, que contenia 'l nom d' En Ramon Muntaner, en la qual han de continuarshi los noms dels més celebrats excursionistas catalans.

Don Pelegrí Casades y Gramatjes passá á llegir la monografia del il·lustre Muntaner deguda al privilegiat talent del doctor don Antoni Rubió y Lluch, catedràtic de la Universitat de Barcelona, erudit treball, ple de lluminosos datos y escrit ab la elegancia que li es propia al docte catedràtic, per lo qual la concurrencia després d' escoltarlo ab rel·ligió silenci lo coroná ab una espontánea y atronadora salva d' aplausos.

Llegiren poesias los senyors Ubach, Flos y Calcat y Tobella, aixecantse lo Secretari de la Associació senyor Carreras y Candi, qui doná las gracias á la concurrencia.

La Cambra de Comers de la vehina capital ha rebut una comunicació de la Cambra Espanyola de Comers en Méxich, sollicitant apoyo pera la Exposició de productes industrials y agricolas espanyols que projecta organisar en aquell pais.

Lo conegut periodista catalá don Gayetà Cornet y Mas ha rebut lo titol de membre honorari de la Societat de Ciencias Naturals de Beziers.

Lo felicitem.

Creyém que es altament interessant, y per aixó la reproduhim la següent *gasetilla* de nostre estimat colega *La Renaixensa*.

Suscrit per reputadissimas firmas de alguns arquitectes y mestres d' obras y aprobat

ja per la primera Autoritat Civil, s'ha publicat un exemplar del Reglament pel que deurà regir-se una nova institució que s'acaba de crear en nostra ciutat denominada, *Monte-pio provincial de Barcelona, protector dels operaris de la edificació*. Nasqué la idea de la creació de la referida institució de las conclusions presentadas al *Congrés d'arquitectes* celebrat quan nostra Exposició Universal per nostre estimat amic l'arquitecte Bonaventura Bassogoda.

La idea de la creació d'una institució com la de que parlém hauria sigut en tot temps recomanable, pero ho es molt mes avuy, en que la cuestió social va prenenthi un color desagradable, exacerbantse lo antagonisme entre 'l capital y 'l treball. És, donchs, molt digne de ser tingut en compte tot lo que tendeix á armonisar, sia en lo grau que 's vulga, aquells dos substancials factors.

Presentat aquest problema procuran trobarhi la solució tots los governs de las nacions europeas, que, excepció feta del d' aquí á Espanya que prou feyna te ab sa política, s' en preocupa fonament. Mes segurament las gestions dels governs serán de una eficacia relativament curta, si no las secunda la iniciativa particular, que te befi acreditat en aquest temps lo molt enllá que pot arribar, y no 's pot negar que respecta á la cuestió á que 'ns referim la iniciativa particular ha dormit molt. Bo es, donchs, que 's vagi despertant.

Lloables son los fins que 's proposa lo nou Monte-pio. Son los següents:

Primer; Procurar lo millorament y seguretat dels medis auxiliars de la edificació, pe-
evitar en lo posible las desgracias dels operaris; y

Segon; Subvenir, quan sia dable, als obrers que sían víctimas d' algun accident des-
graciats, y en son cas á las familias dels mateixos.

Y á lograrlos per modo molt recomanable tendeix lo ben pensat reglament á que 'ns hem referit. Crea pera proporcionar-se los ingressos indispensables un número indeterminat de socis protectors, honoraris y de número, que únicament poden serho los operaris del ram de edificació, únich també en disfrutar de las pensions en cassos desgraciats. A dit objecte 's crea una cuota que satisfarán tots. Compta además ab las cantitats que pagarán los propietaris ó empresaris de las obras que assegurin, quansevullga que sia la població de la provincia en qual terme municipal radiquin, lo socorro á las necessitats procedents de las desgracias que poden ocorrer en las mateixas, y además ab los donatius, que dat lo benéfich objecte de la institució, li farán segurament la filantropía y la caritat.

Lo Monte-pio, distribuirá sos fondos, no sols ab socorros als operaris que hagin prés mal en la obra, sino que constituirá pensions als que 'n resultin impossibilitats, y en cas de mort, á las respectives familias de conformitat ab lo reglament.

En Concursos que 's celebrarán en llochs y ocasions á propósit, s' hi cercarán y premiarán los procediments de construcció que ab major eficacia evitin que cap obrer prengui mal, y al entre tant, lo Monte-pio recomanará y donará detalls á las obras asseguradas dels procediments que fins á aquella ocasió haja acreditar la práctica.

Com se veu, per lo que hem apuntat anteriorment, la creació del referit Monte-pio respon á una veritable necessitat y tendeix y molt á armonisar los interessos dels constructors y de sos operaris, creant una font de recursos que únicament los últims podrán utilitzar. Axis es de creure que 'l Monte-pio será ben rebut de la opinió.

Sembla que ha estat en perill de mort aquestos dias lo simpátich banquer catalá don Evarist Arnús, al qual tant li deu Barcelona per sa rumbosa generositat, al qual tant li deu Badalona per lo molt que ha prosperat baix sa protecció, y á qui tant li deu també l' art de nostra terra, per lo molt que ha encoratjat moral y materialment á alguns de sos millors intérpretes.

No cal dir l' ansietat ab que tothom espera la millora del senyor Arnús.

Nosaltres nos associem al desitj general.

S' ha posat en ensaig en lo Teatre de Novetats la comedia en tres actes y en vers *Ni la teva ni la meva*, original del festiu escriptor senyor Gumá.

Y en lo Teatre Romea s'ha posat en estudi 'l nou drama del popular poeta don Frederich Soler (Pitarra), anomenat *Lo Campanar de Palma*.

Sembla que está destinada á obtenir brillants resultats la *Exposició fotogràfica catalana* que s'inaugurarà 'l dia 21 del pròxim Desembre en una de las salas del Seminari, de Barcelona galantment cedida per eix centre docent á la junta organitzadora de la Exposició. Donada la competència en l'art fotogràfic del jurat calificador y lo triat de las firmas dels exposants, no duptém en augurar un felís éxit á la junta organitzadora del certámen.

Essent solzament admesas á figurar en lo concurs las fotografias de vistas y de costums de Catalunya, no vacilém en recomanar á nostres amichs aficionats en l'art, á que cooperin á dita Exposició pera que resulti en conjunt un verdader trasllat de lo que en art, costums y naturalesa enclou nostre hermós primpiciat.

Lo Jurat ha quedat constitubit baix la següent forma: *President*, lo doctor don Joseph Vallet, canonge magistral y rector del Seminari, y com *Vocals*, los senyors següents: dos artistes, don Dionissi Baixeras y don Joan Llimona; dos expositors, don Rafel Calvet y don Emili Teixidor; dos individus de la Comissió Organitzadora, don March Tintoré y don Ramon Canals.

Los premis que s'otorgarán consistirán en objectes útils als aficionats á la fotografia. De dibuixar los diplomas s'ha encarregat lo distingit artista senyor Baixeras.

La *Societat d' Amichs de la Instrucció*, de la vehina capital, ha aprobat un dictamen en lo qual se proposan pera honrar la memoria de 'n Monturiol, los següents acorts:

Felicitar als Ajuntaments de Barcelona y Figueras per lo que están fent en honor del il·lustre inventor del Ictíneo;

Demanar á la Junta del Port de Barcelona la colocació d'una lápida en l'antich faro, en la que constin lo nom de 'n Monturiol y la epoca en que 's verificaren las provas de la navegació submarina, y sollicitar además que 's dongui 'l nom de 'n Monturiol á un dels molls, y en cas de negarho, que s'elevi igual sollicitut al Ajuntament pera que dugui son nom un dels carrers de dita ciutat;

Celebrar una vetllada necrológica en honor de 'n Monturiol;

Y finalment, celebrar un Certámen literari, en lo qual sols podran pendrehi part los socis, pera premiar una *Biografia*, una *Memoria* sobre l'*Ictíneo*, una descripció de sas provas y una oda á son inventor; además de celebrar també un Concurs pera associats y pera no associats en lo qual s'otorgará un premi al millor retrato al oli de 'n Monturiol y á la més inspirada composició musical en honor seu.

La setmana passada celebrá la *Academia de Dret* de Barcelona. La sessió inaugural del present curs.

En ella lo President sortint, nostre distingit compatrici don Martí Trias doná possessió de son càrrech al President entrant don Secundí Coderch, qui lleguí un correcte Discurs sobre *Lo Consell de familia*, institució implantada en Espanya ab lo Códic civil del senyor Alonso Martinez. Ab gran copia d'observacions crítiques y analíticas d'aquella institució, lo senyor Coderch feu evident quan exótica y poch apropiada es pera nosaltres y com ella será lo vehicul que portará constantment al interior de la familia lo poder judicial.

Demostrá, además, las grans trabas que dita institució posa á las facultats del jefe de familia. Feu además resaltar los grans inconvenients que oferirá en la práctica.

Terminá fent vots pera que en lo apéndix en que consta 'l dret civil de Catalunya, no s'hi incluixi aquesta institució, renyida ab nostra manera d'esser, enemiga de nostras costums y atentatoria á la lliure disposició del pare de familia.

No fa gayres dias publicá la *Gaceta* de Madrid un resum de tot lo que 's deu en las diferentas provincias d'Espanya, per obligacions de primera enseyansa. No sabém ab quina idea 'l director d'Instrucció pública ó 'l ministre de Foment, disposa que 's publicuessin aquestos datos; potsé pera que las demes nacions ne puguin pendre nota. Si s'ha fet pera

que qui ho deu pagar s' esmeni ab la vergonya de que tothom sàpiga l' estat llastimós de la instrucció á Espanya, no 'ns atrevim pas á esperar que 's conseguixi: pero de tots modos encara que pugui ferros fer un trist paper davant de la Europa, potse sia profitosa la publicació de semblants estadísticas.

Ellas son certament elocuentes:

"En primer de Juliol de 1889 importavan los débits per obligacions de primera ensenyança pessetas 4.012,249,68 céntims. Era d' esperar que durant l' exercici de 1889-90, y en vista de las excitacions de la premsa, aquest deute s' hauria anat rebaixant.

Tot lo contrari: s' ha elevat á 9,108,837 pessetas.

La provincia que mes atrassada está es la de Málaga, que deu 848,259 pessetas. Segueixen Lleyda ab 691,274, Granada ab 616,024, Cuenca ab 621,616, Zaragoza 565,456 y Valencia 533,071. Las demás provincias deuen menos de mitj milió de pessetas, essent Navarra, Guipúzcoa y Vizcaya las que mes al corrent están. Barcelona, que devia 90,923 pessetas, ho ha pagat tot en lo 3 d' Agost passat. La provincia de Madrid sols deu 54,059 pessetas..

Sobran comentaris.

Llegim en los diaris de la vehina capital, que está malalt de certa gravetat lo celebrat dibuixant catalanista, don Joseph Pascó.

Desitjém de veras son prompte y cumplert restabliment.

Un altre *petardo* esclatá fa pochos dias á Barcelona en la fàbrica de teixits de don Pere Pujol, establerta en lo passatge de la Mercé (esquerra del *Ensanche*.)

Lo fet no tingué malas conseqüèncias, ni personals ni materials.

Sembla que hi ha algú detingut ab sospitas de culpabilitat.

Peró, senyors. ¿quan acabarà tan pesada bromo?

ANUNCIS PARTICULARS

D.ª Dolors Garriga

LLEVADORA TITULAR. Cura-
ció radical de tota classe de en-
fermetats de la dona baix la di-

recció d' un acreditat Doctor en Medicina.

Consulta de 10 á 12 y de 3 á 7

També ofereix sa casa á las senyoras que no disposin d' habitació pera los cassos á que dita senyora presta los ausilis de sa facultat ab todas las comoditats y reserva.—**Barcelona, Clarís, 14-1.er**

Academia políglota.

JOAN LLENAS.—Classes de
inglés á 10 rs. los dilluns, di-
meçres y divendres, de 7 y mitja

á 8 y mitja del matí.

Classes d' **alemany** los dimars, dijous y disaptres, de 7 y mitja á 8 y mitja del matí.

Classes de **francés** diarias de 6 á 7 tarde y de 8 á 9 y de 9 á 10 nit.—**Sant Pau, 37.**